

VERSLAG WETHOUDERSBIJEENKOMST 16 NOVEMBER 2022

→ Doorontwikkeling van RMT's richting nieuwe arbeidsmarkt-infrastructuur

Impressieverslag van de wethoudersbijeenkomst met minister Schouten en de Programmaraad Regionale Arbeidsmarkt op woensdagmiddag 16 november 2022 in Kasteel Woerden

AANWEZIGEN

- MINISTER CAROLA SCHOUTEN, MINISTER VOOR ARMOEDEBELEID, PARTICIPATIE EN PENSIOENEN EN VICEMINISTER-PRESIDENT
- LEONARD GELUK, ALGEMEEN DIRECTEUR VAN DE VNG EN VOORZITTER VAN DE PROGRAMMARAAD
- SPREKERS: WETHOUDER JORIK HUIZINGA (REGIO ACHTERHOEK) EN WETHOUDER ABEL REITSMA (REGIO FRIESLAND)
- 25 DEELNEMERS ONDER WIE 15 WETHOUDERS
- GESPREKSLEIDER: RUBEN MAES

Introductie

Ruben Maes opent het gesprek met de 25 deelnemers in de prachtige zaal van Kasteel Woerden. Ruim de helft van de aanwezige wethouders blijkt er voor de eerste keer bij te zijn in dit gezelschap. “Wat maakt dat je hier bent, wat hoop je hier te brengen en te halen?” vraagt Maes. Informatie ophalen, ervaringen delen en in gesprek gaan met minister Schouten over de inhoud, is de reactie van nieuwe wethouders.

Een wethouder die al jarenlang in deze functie actief is, vult aan: “Ik heb al vele malen meegedaan aan deze bijeenkomst, en dat is niet voor niets. Het is fijn om collega's te zien en te spreken, en om de actuele en belangrijke thema's van dat moment aan te pakken, in gesprek met de minister.”

→ **Gesprek aan tafels: wat hebben de RMT's de regio geleerd?**

Het thema van deze bijeenkomst is hoe de regionale mobiliteitsteams (RMT's) kunnen worden doorontwikkeld richting de nieuwe arbeidsmarktinfrastuur. De deelnemers gaan aan de tafels kort met elkaar in gesprek om uit te wisselen wat de RMT's in de regio's hebben gebracht.

In de terugkoppeling komen al enkele belangrijke punten terug:

- De inzet van de RMT's heeft ervaringen met 'ontschot' werken opgeleverd.
- De verbinding is gelegd met de wijkaanpak in het sociaal domein en met de kant van Economische Zaken.
- Ook is er een zorg: is de werkwijze wel schaalbaar?

Een wethouder licht dat laatste punt toe: "De RMT's waren kleinschalig en doordat gelukkig de grote werkloosheid uitbleef, was er ruimte om te experimenteren. Maar is dat niet juist de kracht van het initiatief? Is het voor alle doelgroepen wel schaalbaar naar subregionaal of regionaal?"

→ **Minister Schouten: naar de mens kijken**

Minister Carola Schouten komt op verzoek van Maes naar voren en reageert. "Ik geloof er echt in dat we minder naar de systemen moeten kijken en meer naar de méns. Ook dat is het regionaal mobiliteitsteam. De RMT's begonnen als dienstverlening voor het begeleiden van werk naar werk, maar ik doe graag een pleidooi voor de mensen die langdurig in de bijstand zitten. Bereik ook de doelgroepen die niet automatisch naar het RMT komen. En hoe maken we de verbinding met het sociaal domein?"

De minister deelt een casus die zij van dichtbij meemaakte. Een werkzoekende wil de taal leren en aan het werk gaan, maar heeft grote moeite om zich in te schrijven in een gemeente omdat een BSN-nummer nog ontbreekt. Schouten roept op om de dienstverlening en samenwerking praktisch te houden. "Deel ook met SZW waar uitvoerders in de praktijk tegenaan lopen. De uitwisseling van praktijkervaringen moeten we behouden. Er is een netwerk van 35 arbeidsmarktregio's die van elkaar kunnen leren."

→ **Geluk: makkelijker maken voor meest kwetsbare mensen**

Vervolgens krijgt Leonard Geluk, algemeen directeur VNG en voorzitter Programmaraad, het woord. Hij bedankt allereerst minister Schouten voor haar aanwezigheid. Geluk stelt het er erg op prijs dat zij ondanks de zware politieke dossiers die momenteel spelen, toch de ruimte heeft kunnen vinden om aanwezig te zijn.

Daarna reageert hij inhoudelijk. "In de Programmaraad proberen we de meerdere werelden die werk kent, bij elkaar te brengen. De ambitie om onze publieke dienstverlening beter te organiseren, raakt ons allen. Want we hebben het voor de meest kwetsbare mensen het meest ingewikkeld gemaakt. Dat is de gezamenlijke opgave die ons bindt. Geen van ons wil iets nieuws bouwen, waarin weer nieuwe schotten worden gezet."

Geluk benadrukt de kracht van het netwerk van de wethouders van de 35 arbeidsmarktregio's. "We kunnen met een sterke inhoudelijke agenda thema's bij de kop pakken en van elkaar leren, juist ook op de onderwerpen van de regionale arbeidsmarkt", zegt hij namens de Programmaraad. "En de Programmaraad faciliteert ook de uitwisseling tussen de arbeidsmarktregio's."

→ **Discussie: grote zorgen over armoedeval**

Na de woorden van de minister en de voorzitter van de Programmaraad ontstaat er een mooi gesprek met de aanwezigen. Hierin wordt nog een belangrijk thema genoemd: bestaanszekerheid en armoedebelid. Wethouders maken zich grote zorgen over de financiële problemen bij de minima, onder meer vanwege de sterk gestegen energiekosten.

Minister Schouten herkent dit: "We moeten echt oog houden voor de armoedeval. Dat is een dilemma. Enerzijds is er steun van de overheid en worden uitkeringen verhoogd. Anderzijds wordt de armoedeval dan alleen maar scherper!" Geluk vult aan: "Bestaanszekerheid is ook voor mij als VNG-man een belangrijk thema. We werken als VNG hierover een visie uit en willen graag belangrijke stappen maken voor de toekomst!"

→ **Minister Schouten: extra geld voor regio's bij Dichterbij dan je denkt**

Carola Schouten wil het nog graag hebben over het actieplan Dichterbij dan je denkt. Het doel hiervan is om op korte termijn de krapte op de arbeidsmarkt aan te pakken.

De minister licht toe: "Omdat een werkgeverssubsidie niet is doorgegaan, is er geld vrijgekomen voor de regio's. Het is nog niet gecommuniceerd, maar in de decembercirculaire kan iedere regio 250.000 euro aan extra middelen tegemoet zien in het kader van Dichterbij dan je denkt. Benut deze middelen om de kwetsbare mensen te bereiken en hen te ondersteunen!"

→ **Wethouder Huizinga: betere dienstverlening door Achterhoek werkt door**

Op het programma staan vervolgens toelichtingen door twee wethouders op ontwikkelingen in hun arbeidsmarktregio. Als eerste is wethouder Jorik Huizinga (Doetinchem) aan de beurt, namens de Achterhoek. Hij neemt met humor en lichtheid de aanwezigen mee in de manier waarop zijn regio de governance en de dienstverlening heeft georganiseerd in Achterhoek werkt door. Door de RMT-aanpak zijn de samenwerking en dienstverlening verbeterd.

LESSEN IN DE ACHTERHOEK

Wat zijn de geleerde lessen in het RMT die richting geven aan de nieuwe arbeidsmarktinfrastructuur?

Wat gaat goed

- 'No wrong door' in beleid én uitvoering:
- **Klantvraag leidend**, niet de (uitkerings-)positie;
  - **Ontschot budget** met ruime kaders;
  - **Snelheid** van handelen;
  - **Samenbrengen** van initiatieven.

Wat kan beter

- Toekomstbestendige samenwerking:
- **Gedeelde verantwoordelijkheid**: integraal commitment, autonoom;
  - **Regionale handelingsvrijheid**: simpel, géén landelijke blauwdruk;
  - **Structureel ontschot budget** met verantwoording in de regio.

Er zijn wel veel partijen wat tot complexiteit leidt. Dat is een zorg voor de samenwerking. Om daadkrachtiger te kunnen opereren, is de governance in de regio vereenvoudigd door met vertegenwoordigers van partijen te werken.

Huizinga krijgt een aantal vragen over de netwerksamenwerking. Zoals: hoe heb je de vakbonden op één lijn gekregen, zodat één vakbondsbestuurder ook de andere vakbonden kan vertegenwoordigen? Het antwoord: "Door als overheid het goede voorbeeld te geven." Huizinga vertegenwoordigt zelf de overheidspartijen. Dat vraagt veel afstemming en bijpraten. En ook scherppte en de discussie niet uit de weg gaan, complimenteert Jan-Willem te Dorsthorst (UWV Achterhoek en Twente) de wethouder.

Verder constateert Huizinga desgevraagd dat VNO-NCW niet als enige partij kan zorgen voor de verbinding met de werkgevers in de Achterhoek, waarvan de meeste tot het midden- en kleinbedrijf behoren. Ook het vrijmaken van middelen zodat VNO-NCW capaciteit kan inzetten, bleek voor hen geen oplossing. Daarvoor is meer nodig.

TIPS VAN ANDERE WETHOUDERS

- Het verdient overweging om een Human Capital Agenda op te stellen, inclusief Economische Zaken en (vaak) provincies. Het gezamenlijke belang is daarin goed te verbinden.
- In Twente doen alle werkgeversvertegenwoordigers (MKB-Twente, VNO-NCW en andere werkgeversorganisaties) mee aan Ondernemend Twente. Zo'n samenwerkingsverband werkt goed.

Wethouder Reitsma: goede samenwerking in het Noorden

Wethouder Abel Reitsma van Leeuwarden neemt het stokje over. Hij geeft een toelichting op de governance en dienstverlening in de arbeidsmarktregio Friesland (18 gemeenten), in samenwerking met de regio's Groningen en Drenthe. De wethouder vertelt over Het Noorden werkt door en de mooie verbinding met Het Noorden leert door, zodat de samenwerking op het terrein van werken en leren goed loopt.

De governance is recent gewijzigd, vertelt Reitsma. Eerder was er een brede bestuursvertegenwoordiging in de regio. Nu zijn er een klein dagelijks bestuur met onderwijs, UWV en gemeenten en een groot algemeen bestuur, inclusief werkgevers en vakbonden.

Belangrijke aspecten daarbij:

- De provincies zijn aangehaakt, vooral om werkgevers te bereiken en Economische Zaken te betrekken.
- Werkgevers spelen een cruciale rol. Zij blijven verantwoordelijk en publieke partijen stimuleren hen om verantwoordelijkheid te nemen. De overheid is er voor werkgevers van kleinere mkb-bedrijven. De boodschap aan werkgevers is: denk minder aan de uitbreidingsvraag en meer aan de vervangingsvraag.

LESSEN IN NOORD-NEDERLAND

Wat zijn de geleerde lessen in het RMT die richting geven aan de nieuwe arbeidsmarktinfrastructuur?

- Geen uniform (landelijk) cliëntvolgsysteem: iedere arbeidsmarktregio heeft een eigen oplossing en dat is niet effectief en niet houdbaar.
- AVG: het uitwisselen van gegevens tussen partijen is bewerkelijk en kwetsbaar.
- 29% budget 2023 voor ontschotte dienstverlening (ten opzichte van 2022): werkt beperkend en draagt niet bij aan ontschot werken.
- Inkoop van dienstverlening via UWV of gemeenten: deze inkoop is niet altijd toereikend en ook bewerkelijk.
- Geld voor arbeidsmarktregio: op één plek.
- Transitie: naar één centraal loket.
- Ruimte voor de regio: faciliteer randvoorwaarden.

De uitwisseling tussen de wethouders levert complimenten op voor wethouder Reitsma vanwege de krachtige verbinding met economie en werkgevers in het Noorden. Het verbinden met lokale initiatieven en de moeilijk te bereiken inwoners is echter een aandachtspunt in deze geografisch gezien enorme regio, bevestigt ook Reitsma.

Verder komt gegevensuitwisseling aan de orde. De oproep is om geen uniform (landelijk) cliëntvolgsysteem te organiseren. Toch zien de wethouders ook voordelen in meer uniformiteit in de systemen, datagedreven werken en regio-overstijgend werken. Een bestuurder van UWV reageert dat bewust de keuze is gemaakt om niet een systeem te delen, maar gegevens. Dit gebeurt via het programma Verbeteren Uitwisseling Matchingsgegevens (VUM), dat nog in ontwikkeling is.

OPBRENGST VAN DE BIJENKOMST

Na de mooie toelichtingen en de geanimeerde gedachtenuitwisseling vraagt Maes aan de aanwezigen: wat neem je mee uit de ervaringen die vandaag zijn gedeeld? De opbrengst:

- “Gewoon beginnen in 2023, we kijken wel waar het schip strandt.”
- “Organiseer straks bij de nieuwe arbeidsmarktinfrastuctuur echt landelijke branding.”
- “Herkenning, inspiratie.”
- “Het is ook een soort lotgenotendag.”
- “Ken als niet-centrumgemeente ook jouw plek. Richt je op de kwetsbare groepen, zonder dat je bestuurlijk groot wil maken.”
- “Eerst doen, geef ruimte voor regio's, laat het los.”
- “Inspiratie opgehaald om meer energie te steken in het bereiken van werkgevers en hen uit te leggen wat we als overheid te bieden hebben.”
- “Het *Noorden werkt door* in relatie tot *Het Noorden leert door* vond ik erg inspirerend!”

Eerste twee bijeenkomsten in 2023

In de wethoudersbijeenkomst van juli 2022 zijn nog twee thema's genoemd, die ook tijdens deze bijeenkomst veel bijval krijgen: de sociaaleconomische agenda en bestaanszekerheid. Verder is er grote waardering voor de werkwijze om twee wethouders als ambassadeur te laten optreden.

Op verzoek van de aanwezige wethouders wordt in deze volgorde (met nipte meerderheid) de komende twee bijeenkomsten vormgegeven, met daarbij de volgende ambassadeurs:

- Wethoudersbijeenkomst op 22 februari 2023: Thema *Verbinding tussen economie en arbeidsmarkt*, met wethouder Van Delft (Leiden, regio Holland Rijnland) en wethouder Kampman (Enschede, regio Twente). Bij deze bijeenkomst zijn ook wethouders Economische Zaken welkom. SZW verzorgt ook op het departement de verbinding met Economische Zaken.
- Wethoudersbijeenkomst op 22 maart 2023: Thema *Bestaanszekerheid*, met de wethouders Velzen (Zoetermeer, regio Zuid-Holland Centraal) en Groothuismink (Zaanstad, regio Zaanstreek Waterland).

De foto van Kasteel Woerden is gemaakt door Michiel Verbeek (via Wikimedia Commons) en de foto van minister Schouten door Martijn Beekman.